

„FIGYELŐ“
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT

BUDAPEST

Telefon: 971—46.

Lap: *Judai Napló*
1934 apr. 25.

Régi budai szőlőskertek II. Ulászló és II. Lajos korában

Ott ahol ma hatalmas ujmódi bérkaszárnnyak ülnek meg a budai Várhegy Málját vagyis oldala lankáját: nemis olyan régen még szőlőskertek virultak. Első nyomaik többek között a Budapesti Mészáros Ipartestület régi Céhládáiban őrzött eredeti középkori okmányokban lehetők fel, mint ezt a pesti és budai Mészáros céh okleveleiről szóló munkáinkban irtuk meg. Itt van szó Gyurkó Mesternek a Gyertyamártónak kelenhegyi szőlőjéről is, melyet ez a mester zálogba ad a pénz kikölcsönző budai Mészáros Céhnek. A céh maga nagy serívó és borívó nemzet volt. Erre mutat hogy több saját céhi szőlőskertje volt, így a Várdomb oldalában a Vadkan utcájában. Hol lehetett ez az utca, nem tudhatni, de bizonyos, hogy a vároldalban volt („eber gassen“) mert más beépített terület a Kelenvölgye vagyis a későbbi Rác Fertály dombos lankáin nem lehetett. Egy harmadik szőlőskert a Pacsirtás dombon (lerchen perig) fordul elő. Ez alkalmasint Újlak körül keresendő, a Pacsirta hegy talán ennek nevéét őrizte. A Vároldal beépítetlen volt, hogy meglepetésszerű rajtaütéssel fel ne lehessen verni a falakat. Így volt ez az 1850-es évekig, mikor is a Bécsi kapu alatt birkákat legeltetett a tekintetes Céh, addig még szigorú parancsot nem kapott arra nézve, hogy azt ne tegye. Az 1850-es évek végén épült Albrecht út kopár hegy-

oldalán vágott át. Néhány akkor divatos, ujjgótikás vagyis „Victoria and Albert“ angol csúcsives stílusú háza akkor épült. Ellenben a Csónak utca sarkán álló ház, az Axaméthy családé, jóval régebbi volt.

E jó időben minden budai telektulajdonos maga mérte a borát kidugott cégerére alatt. A Bécs melletti Grienzing cégek alatt két: borókaág a céger farudon. Budán a „filokszéria bogár“ az 1870-es évek elején már megette a szőlőtökéket, ekkor tűntek el a vidám borókás cégek a vén budai házak oldalából. Ekkor tűntek el a Vároldalból a szőlőskertek is. Gyermekkoromban a mai Lógodi-utca vonalán alig volt ház. Néhai kedves bátyámuram, Tekintetes Nagy Lajos táblabíró mikor 1898-ban egy családunkbéli esküvőre feljött, megállott a Toldy Ferenc utca oldalán lévő lakásának ablakában, kitekintett a Rózsadomb ujmódi villáira és így szólt: „Ej micsoda ujmódi présházák vannak ott a szőlőkben!“ Az öregúr az 1860-as években még szőlőskerteket látott csak a Rózsadombon. A villákat — ujmódi présházaknak nézte. A középkori mészárosok budai főcéhmestere Harcsás János mester is csóválná a fejét a Lógodi-utca „Banhaus“-stílusú házain és bizonyára ezt kérdezné: „Mely új moy pres hazac vagnac az mienc zoelloenchen?“

Bevilaqua Borsody Béla dr.